

Notícies del dia després

La política catalana acaba l'any amb un seguit de congressos que redefeixen el mapa polític. Els partits entren així en una etapa de transformacions que, segons el sociòleg Salvador Cardús, no ha fet més que començar a definir els equilibris del futur.

S embla que finalment la política catalana, després de setze anys d'estar instal·lada al mateix piset, ha entrat en temps de mudances. Cal observar, però, que la mudança d'ara és el resultat d'un període relativament llarg d'incomoditats, goteres i esquerdes que fins ara no havien tingut resposta. I és que tampoc en política no hi ha una perfecta sincronia entre allò que s'observa i la conjuntura en què es produeix: s'interpretarien malament les crisis actuals si se n'analitzessin les causes només en el curt termini. El *presentisme*, en l'anàlisi política, és una mala companyia, perquè és en el present on, precisament, el mateix joc polític intenta amagar les seves veritables intencions i les seves debilitats reals.

Potser es considerarà que vaig massa enrere, però crec que no es pot entendre què està passant ara en la política catalana, sense retrocedir fins al 1988. De la mateixa manera que la derrota electoral del PSOE arrenca, precoçment, el mateix 1982 amb la seducció que els cops de taló i les salutacions militars de la Guàrdia Civil van causar en aquells joves socialistes, i poc després, del fet d'haver girat la vista cap a l'altra banda mentre apareixien els GAL i tota la corrupció que se'n va derivar, també les crisis actuals de la política catalana tenen la seva explicació, sobretot, en el fet que el projecte polític de CiU es va acabar ja fa vuit anys, a les eleccions de 1988. Des de llavors, l'estratègia del nacionalisme moderat ha estat vacil·lant, poruga, ambigua, i en definitiva, sense direcció. I si el 1988 ja era possible preguntar si "algú sap cap on anem" sense obtenir cap resposta, era perquè, en el fons, l'autonomisme polític previst a la Constitució ja havia donat de si tot el que podia proporcionar a la política catalana. La responsabilitat de CiU, des de 1988, no és principalment —encara que també— no haver governat millor el país, o no

haver aprofitar millor les possibilitats que tenia a les mans per gestionar l'autonomia, sinó no haver reconegut públicament que, amb el poder que tenia, poc projecte polític nacional quedava per portar endavant. Els atacs del socialisme català al govern de Pujol s'han limitat a aquesta crítica sobre el mal govern perquè, en canvi, de la incapacitat de la política catalana per poder dibuixar cap projecte de futur engrescador, encara en són més genuïnament culpables o, si més no, còmplices necessaris.

CiU, doncs, des de 1988 s'havia instal·lat en una còmoda majoria electoral i no havia volgut arriscar-se nacionalment per no posarla en perill. En definitiva, ha sacrificat el projecte nacional a la comoditat política, confiat en la confortabilitat d'un *megalíder* que ho garantia tot. I d'altra banda, l'oposició, pràcticament no ha existit. El PSC perquè no n'era, objectivament, i IC perquè no podien ser-ho en un clima tan enxubat. Però, és clar, una política catalana tan i tan dependent de l'espanyola, que en aquest període fins i tot ha aconseguit fer desaparèixer les pàgines

"CiU ha sacrificat el projecte nacional a la comoditat, confiat en la confortabilitat d'un 'megalíder' que ho garantia tot. I l'oposició, pràcticament no ha existit."

d'informació política específicament catalana dels diaris, ha tingut com a conseqüència el fet que ara, quan a Espanya les coses han canviat, tots els equilibris d'aquí se n'han ressentit.

Arribem, així, a final de 1996 amb tots els partits amb una gran inestabilitat interna i alguns amb necessitat de redefinir els propis espais polítics externs. El PSC, quan dóna feina a un Narcís Serra que no es resigna a considerar-se políticament acabat, es converteix en cementiri d'elefants, i posa un motor de segona mà al partit. Obiols, que només s'aguantava al mig de la roda de carro del partit perquè tots els altres líders polítics tenien feina en els seus respectius fronts, municipals i estatal, quan falten un parell de radis a la roda, perd la centralitat que no-

MIREIA MARGENAT

més havia ocupat virtualment. I per acabar de fer anar la roda pel pedregar, com que Maragall no sap què vol ser quan sigui més gran, fa que Joaquim Nadal, que sí que ho sap, no estigui segur de si podrà ser-ho.

A IC, les contradiccions també han estat diverses. La més visible, és la de la manca de correspondència entre l'electorat que havia heretat i la sensibilitat política i intel·lectual de la direcció del partit. Aquest caràcter excèntric de la direcció en relació al partit, a més, ha portat tensions importants entre la mateixa direcció, especialment quan els qui depenien d'electorats més ben ajustats, sobretot en el terreny municipal, s'han anat allunyant del mateix partit.

La d'ERC és la història, primer, d'un relançament oportú davant dels primers símptomes d'esgotament del projecte del nacionalisme moderat, però després, la d'un segrest que atenallava qualsevol possibilitat d'aconseguir la credibilitat necessària per deixar de ser la torna radical del nacionalisme moderat. Afortunadament, i en contra del que encara se sent a dir, ERC no s'ha trencat ni dividit, sinó que, simplement, s'ha vist deslliurada dels segrestadors i, sobretot, ha demostrat que no havia desenvolupat –gairebé– cap síndrome d'Estocolm.

Per la seva banda, el PP no és un partit català, sinó una veritable sucursal catalana d'un partit estatal. I si Vidal-Quadras havia estat el martell de nacionalistes que Madrid havia necessitat fins fa quatre

**"L'etapa
congressual no ha
dut massa
novetats, si no és
la de donar per
acabada una època
d'estancament.
Els congressos
han obert la porta
del davant sense
sortir a fora."**

dies, Alberto Fernández representa la invisibilitat que ara necessita el PP de Madrid. Naturalment, no podem saber què voldrà Madrid que demà sigui el PP si s'arriba a produir un hipotètic nou marc de relacions polítiques a Catalunya.

Però la novetat de darrera hora l'ha marcada Unió Democràtica. Mentre el PSC es dedica a fer endreça a la direcció, IC a fer endreça en l'electorat i ERC a fer endreça en el discurs, Unió es dedica a calcular. I en el càlcul li surt que quan s'hagi de saltar del vaixell, ho ha de fer per l'esquerra i pel sobiranisme. La pregunta que molts es fan, la de si a més de càlcul, a Unió hi ha convicció, no canvia en res el més que possible encert del càlcul i de la jugada.

En definitiva, els qui voldríem veure nous equilibris polítics al país, no ens hem de fer il·lusions abans d'hora. L'etapa congressual no ha portat massa novetats, si no és just la de donar per acabada una època d'estancament. Però els congressos, després de tancar la porta del pati del darrere, només han obert la del davant, sense encara sortir a fora. A tot estirar, si de tant en tant sortia algú preguntant què passaria "el dia després" del pujolisme, suggerint que aquesta era la gran pregunta de la política catalana, ara ja se li pot dir que ja en comencem a tenir notícies. El futur és encara molt indefinit. Tanmateix, és obert, i la política catalana sembla que ja torna a respirar.

Josep A. Duran i Lleida, durant el darrer congrés d'UDC. A Unió li surt en el càlcul que quan s'hagi de saltar del vaixell, ho haurà de fer per l'esquerra i pel sobiranisme.

Salvador Cardús